

Møtereftrat

Sak:

Møte Dialogforum med bransjen - systemansvaret

Møtedato/sted:
15.12.20 / Teams

Deltakere:
Vivi Mathiesen, Energi Norge
Stein Øvstebø og Ole Løfsnæs, Norsk
Industri
Knut Lockert, Distriktsenergi
Roger Pedersen, Norsk Olje og gass
Hans Olav Ween, Statnett
Martha Marie Øberg, Statnett
Ingrid Eivik, Statnett

Møteleder:
Ingrid Helene Eivik

Fraværende:

Kopi til:
Kristin L. Munthe, Statnett
Tom Tellefsen, Statnett

Referent:
Ingrid Helene Eivik

Neste møte:
Desember 2021

Dato:
15.01.2020

Sign.:

.....

Saksliste

#	Sak
1.	<p>Innledning og referat fra forrige møte</p> <p>Statnett ønsket velkommen til møte, og innledet kort om hensikten med møtet. Formålet er å diskutere dialog og samarbeid mellom Statnetts som systemansvarlig og bransjen, - erfaringer og eventuelle forbedringsområder fremover. Det ble vist til mandat for Dialogforum.</p> <p>Det avholdes normalt ett møte i Dialogforum årlig med mindre noen ønsker møte ut over dette. Det har ikke vært signalisert behov for ekstra møte i 2020.</p> <p>Underlag til møter og referater finnes på Statnetts nettside: Dialogforum med bransjen.</p> <p><u>Godkjenning av agenda</u></p> <p>Energi Norge reiste spørsmål om Dialogforum bør favne hele Statnett og ikke bare systemansvaret, med bakgrunn i at skillet mellom systemansvaret og netteier er sekundært for bransjen. Det var ulike vurderinger rundt dette blant deltakerne i møtet. Det er et poeng at Dialogforum ikke blir for stort med en for omfattende agenda. Statnett oppfatter at både bransjen og myndighetene har vært opptatt av et tydelig skille mellom systemansvaret og Statnetts nettvirksomhet med henblikk på nøytralitet og ikke-diskriminerende opptreden.</p> <p>Dialogforumets bredde har også vært diskutert i tidligere møter, og det har ikke vært vurdert som hensiktsmessig å utvide Dialogforum for systemansvaret til å omfatte også netteier- og nettutbygging. Helheten dekkes i Markeds- og driftsforum.</p> <p>I tema-/fagmøter som berører både Statnett som netteier og systemansvarlig er det viktig at Statnett stiller med relevant kompetanse fra både netteier og systemansvarlig for å sikre en effektiv dialog og at spørsmål kan oppklares raskt. Et eksempel er spenningsregulering som en del av Nettavtalen med Statnett som netteier.</p> <p>Ut over dette var det ingen kommentarer til foreslått agenda for møtet.</p>

#	Sak																												
	<p><u>Referatet fra forrige møte</u> Det var ingen kommentarer til referatet fra forrige møte 18.12.19. Referatene sendes til møtedeltakerne for innspill med to ukers frist, før de legges ut på Statnetts hjemmeside.</p> <p>Aksjonspunktene fra forrige møte ble gjennomgått:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>#</th> <th>Aksjon</th> <th>Hvem</th> <th>Status aksjonspunkt</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Bransjeorganisasjonene kommer tilbake til Statnett med representant fra industri og mindre produksjonsaktør til ISB-gruppen.</td> <td>Bransjeorganisasjonene</td> <td>Statnett har ikke mottatt innspill på deltakere til ISB-møtet. Deltakelsen i møtene har likevel økt i 2020. Lukkes.</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Statnett formidler oversikt over ulike informasjonstjenester og informasjon om påmelding.</td> <td>Statnett</td> <td>Gjennomført. Lukkes.</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dele informasjon om arrangementer for kommende år</td> <td>Energi Norge</td> <td>Informerer på nettsiden og ellers ved behov. Lukkes.</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Vurdere bidrag i hverandres arrangementer og/eller samarbeid om arrangementer</td> <td>Bransjeorganisasjonene Statnett</td> <td>Bidrag i hverandres arrangementer vurderes løpende. Lukkes.</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Utnytte elektroniske plattformer i enda større grad i møter; Webinar, skypemøter, streaming</td> <td>Bransjeorganisasjonene Statnett</td> <td>Elektroniske møter ble i 2020 benyttet i betydelig økt grad. Positive erfaringer og vil videreføres. Lukkes.</td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>Bransjeorganisasjonen bidrar til å viderefremme informasjon fra Statnett til egne medlemmer</td> <td>Bransjeorganisasjonene</td> <td>Gjennomføres løpende. Videreføres.</td> </tr> </tbody> </table>	#	Aksjon	Hvem	Status aksjonspunkt	1.	Bransjeorganisasjonene kommer tilbake til Statnett med representant fra industri og mindre produksjonsaktør til ISB-gruppen.	Bransjeorganisasjonene	Statnett har ikke mottatt innspill på deltakere til ISB-møtet. Deltakelsen i møtene har likevel økt i 2020. Lukkes.	2.	Statnett formidler oversikt over ulike informasjonstjenester og informasjon om påmelding.	Statnett	Gjennomført. Lukkes.	3.	Dele informasjon om arrangementer for kommende år	Energi Norge	Informerer på nettsiden og ellers ved behov. Lukkes.	4.	Vurdere bidrag i hverandres arrangementer og/eller samarbeid om arrangementer	Bransjeorganisasjonene Statnett	Bidrag i hverandres arrangementer vurderes løpende. Lukkes.	5.	Utnytte elektroniske plattformer i enda større grad i møter; Webinar, skypemøter, streaming	Bransjeorganisasjonene Statnett	Elektroniske møter ble i 2020 benyttet i betydelig økt grad. Positive erfaringer og vil videreføres. Lukkes.	6.	Bransjeorganisasjonen bidrar til å viderefremme informasjon fra Statnett til egne medlemmer	Bransjeorganisasjonene	Gjennomføres løpende. Videreføres.
#	Aksjon	Hvem	Status aksjonspunkt																										
1.	Bransjeorganisasjonene kommer tilbake til Statnett med representant fra industri og mindre produksjonsaktør til ISB-gruppen.	Bransjeorganisasjonene	Statnett har ikke mottatt innspill på deltakere til ISB-møtet. Deltakelsen i møtene har likevel økt i 2020. Lukkes.																										
2.	Statnett formidler oversikt over ulike informasjonstjenester og informasjon om påmelding.	Statnett	Gjennomført. Lukkes.																										
3.	Dele informasjon om arrangementer for kommende år	Energi Norge	Informerer på nettsiden og ellers ved behov. Lukkes.																										
4.	Vurdere bidrag i hverandres arrangementer og/eller samarbeid om arrangementer	Bransjeorganisasjonene Statnett	Bidrag i hverandres arrangementer vurderes løpende. Lukkes.																										
5.	Utnytte elektroniske plattformer i enda større grad i møter; Webinar, skypemøter, streaming	Bransjeorganisasjonene Statnett	Elektroniske møter ble i 2020 benyttet i betydelig økt grad. Positive erfaringer og vil videreføres. Lukkes.																										
6.	Bransjeorganisasjonen bidrar til å viderefremme informasjon fra Statnett til egne medlemmer	Bransjeorganisasjonene	Gjennomføres løpende. Videreføres.																										
2.	<p>Erfaringer med dialog og samarbeid i 2020 og forbedringsområder Bransjeorganisasjonene informerte om sine erfaringer og ga innspill til forbedringer, blant annet basert på spørsmål fra Statnett som var distribuert før møtet (se underlag til møtet). Statnett informerte også om sine erfaringer.</p> <p>Oppsummert var det enighet om at dialogen og samarbeidet mellom systemansvarlig og bransjen er forbedret de senere årene, og nå jevnt over er bra. Det er god dialog og godt samarbeid på mange områder. Bransjen ga noen innspill til ytterligere forbedrings-muligheter, som ble diskutert i møtet. Dette oppsummeres under.</p> <p><u>Informasjon fra Statnett til bransjen, bl.a. via Statnett.no</u> Følgende ble spesielt nevnt som bra/nyttig:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Årshjulet for arrangementer og møteplan <p>Innspill til forbedringer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Øke transparens for overføringskapasitet på handelsforbindelser ved å sende tydelige markedsmeldinger med begrunnelser og varighet for eventuelle reduksjoner så snart dette blir kjent for Statnett. - Statnett må være tydelige på hva vi ønsker/forventer fra bransjeaktørene og når. - Statnett reiser ofte spørsmål til bransjen om de er klare, uten å være presise på hva som menes. Mye handler om utvikling av IKT-systemer. Det er ønskelig at Statnett er tydeligere på hva bransjen skal være klare med, gjennom prosessbeskrivelser, rekkefølge og deadlines. Statnett viste til ISB-møtene og IKT-implementeringsplan som gir noe relevant informasjon. - Det ble reist spørsmål om Statnett er lydhøre nok, - det kan ofte oppfattes som en-veis kommunikasjon. Statnett er opptatt av å få innspill fra bransjen, og legger bl.a. til rette for dette gjennom ulike fora. Statnett oppfordrer bransjen til å være aktive og gi tydelige innspill. - Vurdere om www.statnett.no kan gjøres mer oversiktlig. - Statnett vil etablere varslingstjeneste for nye innlegg på nettsiden for høringer/konsultasjoner, arrangementer og møter og nyheter til kraftbransjen. 																												

#	Sak
	<p><u>Statnetts arrangementer, - større faste fora og referansegrupper</u></p> <p>Det er referansegrupper for flere utviklingstiltak, både nasjonalt og nordisk. Både bransjen og Statnett erfarer dette som positivt.</p> <p>Følgende ble spesielt nevnt som bra/nyttig:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inntrykket er generelt at dialogen fungerer bra. Informasjon, dialog og samarbeidet er forbedret de senere årene. - Godt fornøyd med møtearenaene. - Godt fornøyd med Teams-møter, som har fungert bra. Det er lettere for flere å delta i korte Teams-møter, og det gir nye muligheter og et annet rom for samarbeid. Teamsmøter er tids- og kostnadsbesparende og er spesielt viktig for å legge til rette for deltagelse for dem som ikke er lokalisert i Oslo. Teams bør derfor vurderes som en fast løsning i en del møter. - Det etablerte "TSO/DSO Samarbeidsforumet" er bra og nyttig. Forumet fungerer bedre med mindre fokus på politikk og mer fokus på de praktiske utfordringene. - De fellesnordiske aktørmøtene er nyttige. Det er nyttig å høre de andre nordiske aktørenes meninger. <p>Innspill til forbedringer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Møteplan – gjennomføring under korona: Noen møter er blitt avlyst som følge av korona (driftstekniske møter, systemoperatørforum). Det er ønske om at møtene gjennomføres på Teams, da dette fungerer bra. Spesielt driftstekniske møter, da de aktuelle personene ofte må reise for å delta fysisk og det kan ofte være mer krevende å delta pga vaktordninger osv. - Vurdere rutinene rundt møteinvitasjoner til arrangementer, - det har vært noen glipp i hvem som får invitasjoner. Statnett ønsker at organisasjonene bidrar med å utpeke representanter til referansegrupper og spre informasjon om møter og arrangementer. Statnett påpekte at GDPR begrenser muligheten til å lagre generelle epostlister, og det er derfor viktig at aktørene benytter seg av varslingsløsningene og nettsidene. - Webmøter gir muligheter for å være mer fleksible med å ta opp / avklare ting underveis. Det ble foreslått å ha flere kortere ad hoc fag-/temamøter. Statnett oppfordret bransjen til å ta kontakt når de ser behov. - Statnett må være tydelig på sine behov og hva som ønskes fra bransjeaktørene. Det er krevende å trekke med de mindre selskapene, men de vil bidra med eksperter der det er behov. - Mht. referansegruppene spesifikt er det viktig at: <ul style="list-style-type: none"> o Statnett er tydelige på rollen til deltakerne og forventninger til bidrag. o Statnett tydeliggjør at det dreier seg om faglige problemstillinger og ikke politikk (dog vil det ofte ikke være clean cut) o Bransjens representanter faktisk representerer bransjen / organisasjonene. o Innspill fra bransjens representanter er forankret. o Bransjens representanter er aktive i referansegruppene og bidrar med kunnskap og vurderinger av konsekvenser for bransjen. <p><u>Hvordan nå frem til alle aktørene, også de mindre selskapene</u></p> <p>Statnett fikk følgende tilbakemeldinger fra bransjeorganisasjonene på spørsmål om hvordan vi bedre kan nå frem til også de mindre selskapene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Energi Norge reiste spørsmål til hvorfor Statnett har behov for dialog med de mindre selskapene som er tilknyttet regionalnettet, og mener at dialogen med disse heller bør koordineres gjennom de regionale nettselskapene. - Energi Norge ser det som hensiktsmessig at grensesnittet TSO-DSO flyttes til fordel for DSO. Og reiser spørsmål om fos og SOGL er kompatibel mht. innhold og struktur. - DistriktsEnergi mener Statnett må ha dialog med de mindre selskapene når det er behov for det. - Statnett formidlet at som systemansvarlig har Statnett et ansvar overfor aktører i hele kraftsystemet og behov for direkte kontakt også med de mindre aktører tilknyttet i underliggende nett, både i den operative driften og ift. markedsdeltakelse (leveranser av reserver og systemtjenester). <p><u>Potensialer for effektivisering av bransjedialogen</u></p> <p>Bruk av korte Teams-møter er effektivt, og bør videreføres. Gjerne flere korte ad-hoc møter. I tillegg behov for fysiske møter, men ikke i samme omfang som tidligere.</p>

#	Sak
	<p><u>Ny prosess ved endring av retningslinjer for utøvelse av systemansvaret</u> Bransjen ser det som positivt med halvårlig høring av endring av retningslinjer.</p> <p><u>Vedrørende høringer</u> Det legges løpende ut informasjon om aktuelle høringer på Statnetts hjemmeside. (Høringer/konsultasjoner)</p> <p>Varslingstjeneste for høringer vil bli etablert. Når denne løsningen kommer på plass må interesserte melde seg på denne på www.statnett.no.</p> <p>Informasjon om aktuelle høringer på kort sikt fremkommer i underlaget til møtet.</p> <p>Det ble ytret ønske om så langt som mulig å styre unna høringsprosesser i sommerferien, blant annet fordi det er krevende å samordne og sikre forankrede synspunkter mellom selskaper/deltagere i ferietiden.</p>
3.	<p>Plan for 2021</p> <p><u>Spesifikke områder bransjen er spesielt opptatt av</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Energi Norge: DSO/TSO. Markedsdesign. Offshore utvikling blir stadig mer aktuelt. - NOROG: Elektrifisering, offshore havvind, og sektorkobling havvind/hydrogen/ naturgass. Nye relevante forum i NOROG: Forum for kraftforsyning og Forum for fornybar havenergi. - Norsk Industri: Utvikling & drift av nett i Norden. Markedsdesign. Offshore nett vs nett på land. <p><u>Områder og arenaer for samarbeid fremover</u> Statnett presenterte gjeldende arenaer for samarbeid og aktuelle nye samarbeidsområder. Statnett ser følgende sentrale områder for mer samarbeid og informasjonsdeling fremover:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Datautveksling, i første omgang utarbeide nasjonal metode iht. SOGL - Pre-/rekvalifisering av leverandører av FCR og FRR - Spenningsregulering og reaktiv effekt - Driftstesting / samsvarstesting - Muliggjøre levering av reserver fra grupper eller enheter i distribusjonsnettene. <p>Statnett spurte også om bransjen ser behov for et eget fora for energimarkedsutvikling.</p> <p>Bransjen ga følgende innspill til samarbeidsområder og -arenaer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opprettholde dagens samarbeidsområder. - Interesse for et fora for designløsninger i energimarkedene, der man også inkluderer kapasitetsfastsettelse/CCM på et egnet nivå. - Interesse for en arena for dialog om nordisk utvikling, der Statnett og bransjen kan jobbe sammen for å få gjennomslag for norske interesser. - Forslag om en halvårlig oppsummering, i et overordnet perspektiv, av hva som er skjedd siste halvår og kommer neste halvår, inklusive hva som er viktigst og hva Statnett forventer av bransjen. Helhetlig inklusive det nordiske. Dette er informasjonen som bør gjøres tilgjengelig for bransjen. Kan være webinar to ganger pr år, i tillegg til informasjon på nettsiden. Det er mange nyttige fragmenterte fora, men det er også nyttig med diskusjoner som løfter blikket, jf. OED sin EU-tilnærming om hva som skjer kommende år. - Elektrifisering og havvind gjennom NOROGs etablerte fora. <p><u>IKT-implementeringsplan</u> Statnett informerte om oppdatert IKT-implementeringsplan. Planen gjennomgås i halvårlig ISB-møte med aktører og IT-systemleverandører. Planen ligger ute på Statnetts hjemmeside. IKT-implementeringsplan, Tiltaksplan og SMUP finnes på Statnetts nettside Systemdrifts- og markedsutvikling.</p> <p>Statnett oppfordrer bransjen til å ta kontakt / gi innspill dersom de ser utfordringer eller har andre merknader til planen.</p> <p><u>Plan for arrangementer og møter 2021</u> Statnett orienterte om oppdatert møteplan for 2021. Planen ligger ute på Statnetts hjemmeside. Statnett oppfordrer bransjen til å ta kontakt / gi innspill dersom de har behov eller ønsker ut over det som er planlagt. Møteplan finnes på nettsiden Dialog og samarbeid med bransjen.</p>

#	Sak
4.	Eventuelt Det var ingen saker under eventuelt.
5.	Neste møte Statnett kaller inn til nytt møte i Dialogforum i desember 2021.
6.	Evaluering av møtet Bransjeorganisasjonene og Statnett mente at møtet var nyttig og bra. Videreføres som et årlig møte.

Aksjonspunkter / oppfølging

#	Aksjon	Hvem	Når
1.	Statnett følger opp mht. å etablere/videreutvikle et forum for energimarkedsutvikling.	Statnett	
2.	Statnett vurderer og eventuelt iverksetter tiltak basert på bransjens innspill i møtet: <ul style="list-style-type: none"> - Felles arena med bransjen for diskusjon rundt nordisk utvikling, med utgangspunkt i bransjens innspill. - Opplagg for halvårlig oppsummering, i et overordnet perspektiv, av hva som er skjedd siste halvår og kommer neste halvår, inklusive hva som er viktigst og hva Statnett forventer av bransjen. - Andre tiltak med utgangspunkt i bransjens innspill i møtet, som referert. 	Statnett	Innen november 2021. Melder tilbake i neste Dialogforum.
3.	Bransjeorganisasjonene gir Statnett eventuelle innspill på IKT-implementeringsplan, før neste ISB-møte i mars 2021.	Bransjeorganisasjonene	Ila februar-2021.
4.	Bransjeorganisasjonene bidrar med å formidle forventninger til rolle, forankring og informasjonsdeling til egne medlemmer i Statnetts referansegrupper.	Bransjeorganisasjonene	Løpende
5.	Bransjeorganisasjonene bidrar løpende med å formidle informasjon fra Statnett til egne medlemmer.	Bransjeorganisasjonene	Løpende